

# ARCTIC Smartness

Arktisen keskeiset  
rahoitusohjelmat ja niiden välinen  
yhteistyö Päivi Ekdahl 7.4.2016

ARKTISET  
KEHITTÄMIS-  
YMPÄRISTÖT

KLUSTERI

ARKTINEN  
MUOTOILU

KLUSTERI

ARKTINEN  
TEOLLISUUS  
JA  
KIERTOTALOUS

KLUSTERI

ARKTINEN  
ÄLYKÄS  
MAASEUTU-  
VERKOSTO

KLUSTERI

ARKTINEN  
TURVALLISUUS

KLUSTERI

# Arktisen alueen keskeiset kv- rahoitusohjelmat

HOX! Financing of Barents Cooperation – BEAC raportti

## **Pohjoinen periferia ja Arktis - ohjelma**

3 hakua toteutettu – 25 projektia hyväksytty

Neljäs haku 1.5.-30.9.2016

## **Interreg Pohjoinen**

3 hakua toteutettu – 26 projektia hyväksytty

Neljäs haku 1.4. -30.6.2016

## **Bothnia Atlantica**

5 hakua toteutettu – 12 hanketta hyväksytty (+ neljännen hakukierroksen hankkeet huhtikuussa, viidennen myöhemmin)

Kuudes hakukierros järjestetään syyskuussa 2016

## **Karelia CBC**

Käynnistyy syksyllä 2016

## **Kolarctic CBC**

Käynnistyy syksyllä 2016

Arctic Smartness

**ARCTIC**  
Smartness

# Ohjelmien painopistealueet

Ohjelma/ Prioriteetti	NPA	Interreg Pohjoinen	Bothnia Atlantica	Kolarctic	Karelia
Innovaatiot					
Elinkeinot					
Ympäristö/ Kulttuuri					
Kuljetus, logistiikka					
Yhteiset työmarkkinat					
Energia					
Rajojen toimivuus/ rajaturvallisuus					



# Yhteistyön suunnittelua

Ns. **Bodö – prosessi 2012-2015** -> NPA –ohjelmasta rahoitettu valmisteluhanke -> taustalla ajatus koordinoivan organisaation perustamisesta

Ohjelmien palaveri helmikuussa 2016

- Yhteisten hakujen/ teemojen toteuttaminen?
- Mikä on kansallisten rahoitusohjelmien rooli?
- Eri ohjelmien vuosi- ym. seminaareihin osallistuminen – viranomaiset vai hanketoteuttajat vai molemmat?
- Käynnissä olevien hankkeiden klusterointi?

## Koheesiopolitiikka 2020+

- Subsidiariteetti, Solidaarisuus ja Simplification eli yksinkertaistaminen
- EU:n kohtaamat haasteet esimerkiksi talous- ja maahanmuuttokriisin muodossa ovat luoneet selkeitä paineita budjettileikkauksiin ja painopisteiden uudelleen muotoiluun
- Koheesiopolitiikkaa on myös kritisoitu tehottomaksi ja vanhanaikaiseksi, eikä se aina ole saavuttanut tavoitteitaan.
- Nousemassa esiin näkemys, että ensisijaisesti koheesiorahoitusta tulisi leikata rikkaiden maiden vähemmän kehittyneiltä alueilta.
- Kuuluuko koheesiorahoitus tasa-arvoisesti kaikille jäsenmaille vai vain kaikkein heikoimmin suoriutuville alueille solidaarisuusperiaatetta noudattaen?

=> **YHDESSÄ OLEMME VAHVEMPIA!**

**ARCTIC**  
Smartness

# Rahoituksellinen pelikenttä

ARCTIC



Interreg/NPA: Cross-Regional Smart Clusters  
 COSME: SME development initiatives 2016-2017, 3 calls  
 H2020: SME Innovation support, 2 cases  
 COSME: S3 thematic platforms calls  
 Interreg: Lumi ja jäärakentamisen uudet teknologiset ja kulttuuriset innovaatiot  
 H2020: SME Instruments on raw materials  
 H2020: Developing the next generation of renewable energy technologies  
 H2020: Situational awareness systems to support civil protection  
 NPA: Geomatkailun turvallisuus  
 H2020: Smart farming and food security  
 H2020: Raw materials Innovation actions  
 H2020: Promoting and supporting the eco-intensified  
 H2020: Sustainable process industry - SPIRE  
 H2020: EU network of regions on sustainable wood mobilisation  
 H2020: EU network of mining and metallurgy regions  
 H2020: Demonstration of the most promising advanced biofuel pathways  
 H2020: ITN. Making Futures: New Directions in Anthropology, Architecture and Design  
 TEKES: Kiertotaloudesta yrittöistointia  
 H2020: Processing of lower grade and/or complex primary...  
 TEKES: KINO - Kansainvälisen innovaatio-osaamisen kehittäminen...  
 EAKR: Yhteiskunnallisesti kestävä Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta -rahoitus, 3 nostoa  
 MSR: Pakettipelloilta lautaselle  
 MSR: Maataloudesta älykästä liiketoimintaa  
 TEKES: H2020 valmistelurahoitus, 5 hakemusta  
 EAKR: Arctic Smartness Excellence  
 EAKR/MSR: Kemijärven biotalousklusteri  
 EAKR/MRS/ESR Älykäs puurakentaminen 2020  
 TEKES: H2020 valmistelurahoitus, 5 hakemusta  
 EAKR: Kehittämisympäristöjen TRL luokitukset ja palvelukonsepti  
 EAKR/MSR: Elintarvike- ja luonnontuotealan kansainvälistyvät verkostot  
 MSR: Arktinen sertifikaatti ja virtuaalituokku  
 MSR: Hyvinvointia maaseutuverkostosta  
 MSR: Lapin sisävesien antimista gourmeeseen  
 MSR: Metsämarja- ja sienet-jalostuksen kehittäminen  
 MSR: Arktisen biotalouden koordinointihanke  
 EAKR: Arktisen tuotoilun osaamiskeskus  
 EAKR: Puurakenteiden kehittäminen  
 MSR: Voimaantuvat kylät  
 EAKR: Arctic Business Concept ABC  
 EAKR/MSR: Maaseudun kiertotalouden uudet mallit

Kansallinen biotalousstrategia  
 AIKO Entrepreneurship Action Plan  
 EIP on raw materials Smart Cities and Communities  
 EIT Knowledge and Innovation Communities  
 EU cluster strategy S3 Thematic Platforms  
 Smart Specialisation Bioeconomy strategy  
 Circular economy action plan Energy 2020  
 Europe 2020 Resource Efficient Europe

Kymmenen virran maa – LAPIN MAASEUTUOHJELMA Luovien alojen yrittäjyyden kehittämisstrategia  
 Lapin teollisuusstrategia Lapin energiastrategia Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma  
 Lappi Sopimus Lapin matkailustrategia Kestävää kasvua ja työtä – rakennerahasto-ohjelma  
 Arktisen erikoistumisen ohjelma Lapin digiohjelma Lapin KV-toiminnan strategia Strategia 2022-kiertotalous



# Älykäs erikoistuminen ohjaa klusteroitumiseen

- EU muodostuu alueista – EUn kasvu lähtee alueista → voimavarat alueiden kasvuun
- Älykäs erikoistuminen ohjaa enenevässä määrin EU rahoitusta
  - Erikoistuminen – erilaistuminen
  - Yritysten ja muun elinkeinon valmiuksien kasvattaminen → uudet innovaatiot
  - Koulutus ja tutkimus tuottavat voimavarat

Alueelliset osaamiskolmiot ja yhteisöt

- Luotava rahoituksellista synergiaa
  - Alueellinen voimavarojen ja rakenteiden kehittäminen Euroopan alue ja investointirahastoilla ja Maaseudun kehittämisohjelmalla
  - Horisontti 2020 vahvistamaan TKI kapasiteettia
  - Erasmus+ kasvattamaan osaamispohjaa
  - Territoriaaliset ohjelmat tukemaan rajat ylittävää kehittämistä
  - Cosme lujittamaan PK yritysten toimintaedellytyksiä
  - EFSI edistää investointien toteutusta

alueen  
vahvuuk-  
sien  
kasvat-  
taminen

ARCTIC  
Smartness

# Strategiasta käytäntöön

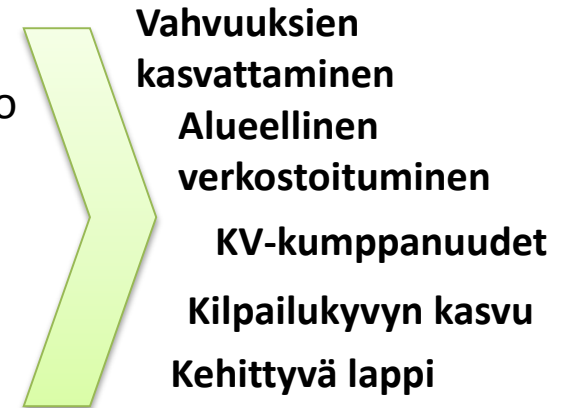
- Lapissa otettiin kappia älykkään erikoistumisen strategian valmistelusta → ensimmäisiä Suomessa
- Lapin Arktisen erikoistumisen ohjelma valmistui joulukuussa 2013
- Kehittämispäätösten ja rahoituksen vaikuttavuuden maksimointi
- Strateginen lähestyminen ja toimeenpano
- Lobbaukset paikallinen-alueellinen-kansallinen-Eu-kansainvälinen
- Strategian jalkauttaminen
  - Käytiin läpi 650 erilaista kehittämishanketta viime ohjelmakaudelta
  - Haettiin ”punaiset langat” Arktisen erikoistumisen ohjelma, Lappi sopimus ja TOPSU
  - Sidosryhmäkeskustelut ja neuvottelut
  - Läpikäynti tärkeimmät kansalliset ja EU tason politiikat





# ASP - EAKR 2.7.2015-31.12.2015

- Alueellisen klusteroitumisen malli perustuen Lapin vahvuuksiin
- Yhteenveto – läpileikkaavuus ”cross-fertilisation”- monialaisuus
  - Arktinen teollisuus/kiertotalous
  - Arktinen älykäs maaseutuverkosto
  - Arktinen turvallisuus
  - Arktiset kehittämissympäristöt
  - Arktinen muotoilu
- ASP klusterihanke:
  - Lapin liitto koordinaattorina, kumppanit Digipolis, Lapin Amk, Lapin yliopisto, GTK, Luke, ProAgria ja Rovaniemen kehitys
  - Lisäksi mukana suuri joukko muita toimijoita, 150 tunnistettua yritystä
  - Alueellinen organisoituminen
  - Kansainvälistyminen yhdessä



ARCTIC  
Smartness

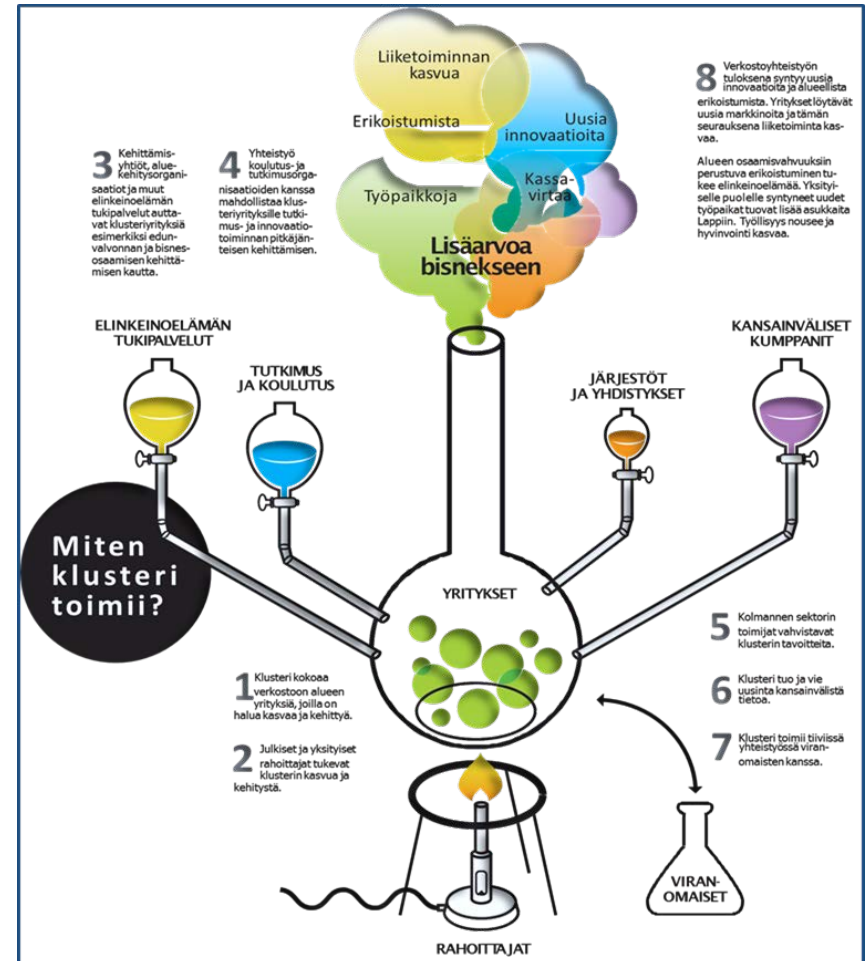
# Klusterissa älykkyys tiivistyy

ARCTIC  
Smartness

Arctic Smartness Klusteri on

- Yhteistyöfoorumi
- Innovaatiojärjestelmä
- Oppimisympäristö
- Kansainvälistymiskanava
- ”Buustausporukka”
- Palveluverkosto
- Alati uudistuva
- Avoin kaikille
- Löyhästi organisoitunut
- Luottamukseen perustuva ja
- ”jäsenilleen” lisäarvoa antava

Arctic Smartness Klusteri kokoaa julkisen sektorin kehittäjät, kouluttajat ja tutkijat yhteen kasvuhakuisten yritysten kanssa luomaan kansainvälisesti kilpailukykyisiä lappilaisia tuotteita ja palveluita.



## Komission uusi klusterialoite

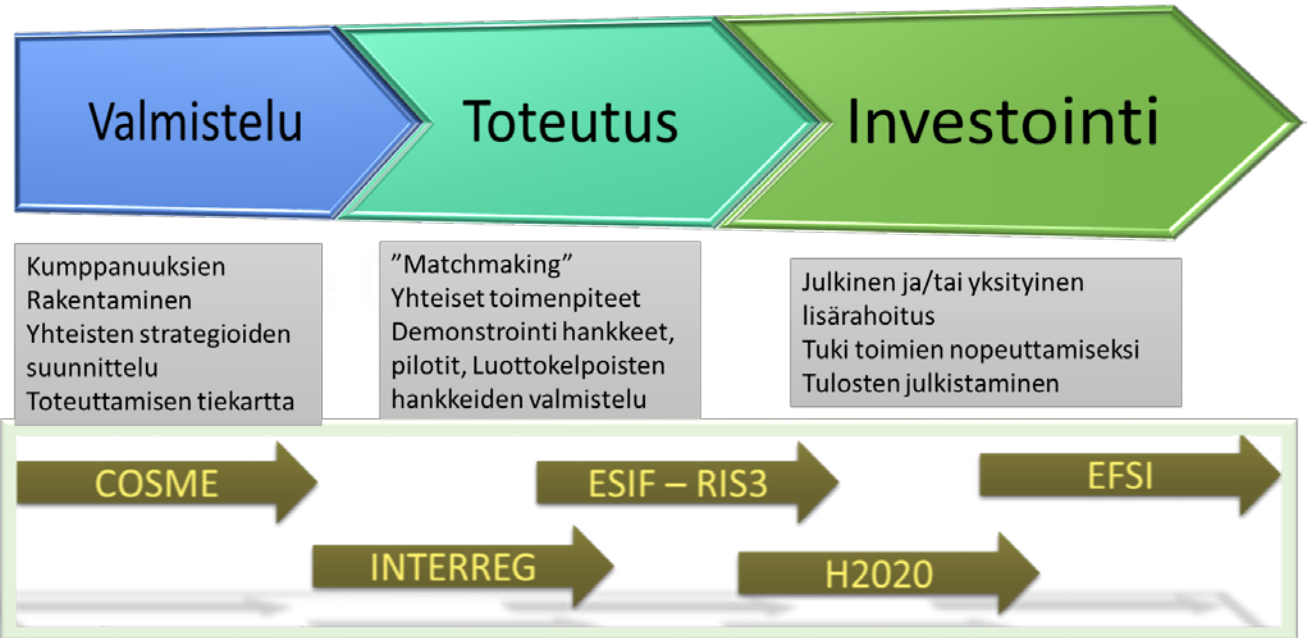
- Älykkään erikoistumisen toteutuksen seuraava vaihe: The Joint Action Plan for 'Thematic Smart Specialisation Platform' and 'European Strategic Cluster Partnerships for smart specialisation investments'
- Viitekehys strategisemmalle ja fokusoituneemmalle julkisten varojen käytölle, joka toimii vipuvoimana yksityisille aloitteille ja investoinneille
- Yhdistämisen tarkoituksena on täysimittaisesti hyödyntää alueiden erikoistumisen potentiaali ja edistää yrittäjyyden ja innovaatioiden kasvua
- Ohjaa alueiden väliseen yhteistyöhön = toimijoiden väliseen yhteistyöhön
- Toimii kiihdyttimenä strategisille EU-ohjelmille kuten teollisuuden johtoasema, digitaaliset sisämarkkinat, biotalous, kiertotalous → pohjautuu "bottom-up" lähestymiselle
- Käytännön toteutus yhdistämällä H2020, COSME, rakenne- ja maaseuturahastojen koheesiopolitiikan toimia, **integroituminen myös kansallisiin ja alueellisiin ohjelmiin**



# Temaattiset älykkään erikoistumisen foorumit

- Ensimmäiset temaattiset älykkään erikoistumisen foorumit/verkostot tulevat olemaan:
  - Energiajärjestelmien muutokset (pisimmällä)
  - Teollisuuden modernisointi
  - Elintarviketeollisuus
  - Digitaalivetoinen kasvu
- Lisäksi ovat seuraavat kolme keskustelussa ja alkamassa myös jo 2016
  - Kiertotalous (Komission kiertotalouden toimeenpano-ohjelma 3.12.2015)
  - Sininen kasvu (pääasiassa meri, myös sisävesistöt huomioitu)
  - Terveys (vielä auki)
- Foorumien/verkostojen rakentaminen käynnistyy 2016 alusta.
- Kolmivaiheinen prosessi:

# Temaattisten klusteripohjaisten verkostojen rakentamisen vaiheet



ARCTIC  
Smartness

# Miten tästä eteenpäin?

- Ohjelmien suunnittelutapaaminen toukokuussa
- Syyskuussa NPA-ohjelmaseminaari Islannissa
- Ei pelkästään viranomaisyhteistyötä, hankkeiden toteuttajat mukaan suunnitteluun
- Komission Arktinen tiedonanto?

**ARCTIC**  
Smartness



LAPLAND  
Above Ordinary

ARCTIC  
Smartness

KIITOS 😊

1/13/2017

Arctic Smartness